

Er norske barn tilbakestående?

Michael 2008;5: 153–5.

Den 12. mars 2008 var det disputas i det store og fine auditoriet ved Sunnaas sykehus på Nesodden. Sunnaas sykehus har universitetsfunksjoner og doktoranden har sin arbeidsplass der, derfor dette åsted for den høytidelige akademiske handling. Auditoriet var fylt til siste plass og det var simultan video-overføring til flere andre universitetsmiljøer i landet.

Det var ergoterapeut, M. Sc. Marie Berg som var doktorand. Oppponenter var professor Wendy Coster (Boston) og ergoterapeut Unni Sveen (Oslo). Komiteens tredje medlem var professor Erik Bautz-Holter (Oslo).

Avhandlingen het *Norwegian validation of the Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI). Assessing children's ADL skills*¹. Bakgrunnen for prosjektet var i korthet det faktum at barn med funksjonshemninger ofte ikke mestrer dagliglivets aktiviteter (ADL, *activities of daily life*). Skal man iverksette tiltak for å avhjelpe dette, må man ha mest mulig eksakte målemetoder for funksjonen, både for å kartlegge den kliniske situasjonen og for å kunne følge og sammenlikne utviklingsforløp og effekter av innsatsen.

Professor Wendy Coster fra Boston hadde i 1990-årene lansert et kartleggingsinstrument for dette formål (PEDI, *Pediatric Evaluation of Disability Inventory*). Nå var det aktuelt å oversette og til en viss grads omarbeide skjemaene til norsk for å kunne anvende metoden også i Norge. Doktoranden hadde forestått en komplisert oversettelsesprosess. Prosjektets empiriske del hadde bestått i å prøve ut skjemaet på norske, ikke-funksjonshemmede barn.

---

1 Berg M. *Norwegian validation of the Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI). Assessing children's ADL skills*. Oslo: Faculty of Medicine, University of Oslo, 2008. (Series of dissertations submitted to the Faculty of Medicine, University of Oslo, No. 600.)

Doktoranden Marie Berg (t.v.) diskuterer med annenopponenten Unni Sveen (t.h.). På skjermen oppad til venstre sees overføring fra tilhørere som fulgte disputasen i Tromsø. (Foto: Ø. Larsen)

Dette ble interessant, kanskje især på en litt uventet måte, noe som ble gjenspeilt i disputasen. Emnet kunne høres tørt ut i utgangspunktet, men resultatene av den empiriske undersøkelsen fikk diskusjonen til å ta av. Det viste seg nemlig at de antatt funksjonsfriske norske barna skåret signifikant dårligere på de fleste felter enn sine jevnaldrende og også ellers tilsvarende amerikanske motstykker. Lavere funksjonelle ferdigheter hadde de. De var mindre veldresserte. Er norske barn således generelt tilbakestående?

Selvfølgelig er de ikke det.

De er bare annerledes enn amerikanske barn, fordi de vokser opp i en annen kultur. Det som er *normalt* i norske barns *activities of daily life* er forskjellig!

Doktorandens resultater dokumenterer derfor ettertrykkelig at slike kartleggingsinstrumenter er kulturelt kontekstavhengige. De kan simpelthen ikke brukes uten videre i en kulturell sammenheng som er annerledes enn den de er konstruert for.

Førsteopponent var professor Wendy Coster, kartleggingsinstrumentet PEDI's «mor». Doktoranden fikk derfor rollen som hennes utfordrer. Annenopponenten, Unni Sveen fra Oslo fulgte opp, og det ble en meget

elegant og interessant diskusjon med relevans langt utover avhandlingens relativt snevre tema. Kartleggingsinstrumenter av tilsvarende type har vært brukt i meget stor utstrekning i mange medisinske og beslektede fag i de senere årtier. F. eks. ved de store helseundersøkelsene av befolkningen, de brukes innenfor psykiatrisk epidemiologi, i arbeidsmedisin, sosialantropologi og på andre områder. Det har vært utført en lang rekke komparative studier der man for sammenlikningens skyld har benyttet standardiserte internasjonale kartleggings skjemaer. Slike skjemaer har også vært brukt for å følge fenomener over tid. Mange i auditoriet ved disputasen bet seg derfor betenkt i leppen: Er det i forskning som har anvendt denne metoden blitt tatt tilstrekkelig hensyn til de kulturelle bakgrunnsvariablene? Både til de kulturforskjellene som finnes fra land til land eller mellom landsdeler eller befolkningsgrupper *på samme tid*, og de kulturforskjellene som utvikler seg *i tidens løp*?

For enkelte ble Marie Bergs disputas en vekker.

Øivind Larsen
Universitetet i Oslo